

Ho..Ho..Ho..สุขสันต์วันคริสต์มาสกับต้นคริสต์มาส

ภญ. กฤติยา ไชยนอก

สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาพจาก yuba-rvhs.ss6.sharpschool.com

♪ Jingle bells, jingle bells,

Jingle all the way.

Oh! What fun it is to ride

In a one-horse open sleigh. ♪

เดือนธันวาคมแล้วจ้า....เดือนแห่งความสุข....แหม จะไม่ให้สุขได้อย่างไร ก็เราใกล้จะได้หยุดพักผ่อนยาวๆ กันแล้ว หลังจากที่เราได้ทำงานกันมาตลอดทั้งปี แคมเดือนนี้ยังมีวันหยุดราชการอีกเพียบ ทั้งวันพ่อ วันรัฐธรรมนูญ วันสิ้นปี วันปีใหม่ และที่ขาดไม่ได้ก็คือ วันคริสต์มาส...หลายท่านคงจะคิดในใจว่า เอ๊ะ!?...วันคริสต์มาสไม่ใช่วันหยุดราชการสักหน่อย ค่ะ มันไม่ใช่วันหยุดราชการ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ามันเป็นวันที่สร้างสีสันให้กับเราชาวไทยได้ไม่น้อยเลยทีเดียว เพราะไม่ว่าเทศกาลอะไร พี่ไทยก็ร่วมฉลองและมีความสุขกับเขาได้หมด (ซิมิ อี้) เอาละ เมื่อพูดถึงวันคริสต์มาส เราก็นึกถึงต้นไม้อัญมณีลักษณะของเขากันสักหน่อย ใช่มั้ย...ต้นคริสต์มาสนั่นเอง...

ต้นคริสต์มาส (*Euphorbia pulcherrima* Wild.) ชื่ออื่นๆ คือ Poinsettia, Dazzle, สองฤดู, บานใบ และโพผัน เป็นไม้พุ่มสูง 1 - 3 ม. ใบคล้ายรูปไข่ปลายแหลม ขอบใบหยัก 2 - 3 หยัก ดอกสีเหลืองออกเป็นช่อที่ยอดโดยมีดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่บนช่อเดียวกันและมีใบประดับสีแดงอยู่โดยรอบ ช่อเกสรตัวผู้จำนวนมาก ใบและลำต้นมีน้ำยางสีขาว เรานิยมนำต้นคริสต์มาสมาตกแต่งสถานที่โดยเฉพาะในเทศกาลคริสต์มาส เพราะใบประดับของมันมีสีที่โดดเด่นและสวยสะดุดตา ยิ่งในช่วงเทศกาลด้วยแล้ว ไม่ว่าจะมองไปทางไหนก็ต้องเห็นมันเป็นแน่แท้ มันจึงกลายเป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของเทศกาลคริสต์มาสไปโดยปริยาย แต่หลายๆ ท่านอาจยังไม่ทราบว่าเจ้าต้นไม้อัญมณีพวกนี้มันเป็นพืชพิษ โดยสารพิษที่พบคือ phorbol derivative ซึ่งจะอยู่ในน้ำยางสีขาว เมื่อสัมผัสจะทำให้เกิดการระคายเคือง

ปวด ผิวหนังอักเสบเป็นปื้นแดง อาจบวมพองเป็นตุ่มน้ำ หากเข้าตาจะทำให้เยื่อぶตาอักเสบ และตาบอดชั่วคราวได้ วิธีการรักษาเบื้องต้นเมื่อสัมผัสกับยางบริเวณผิวหนังคือ เช็ดด้วยแอลกอฮอล์ ทาด้วยครีมสเตียรอยด์ รับประทานยาแก้แพ้ เช่น คลอเฟนิรามีน ครั้งละ 1 เม็ด วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร หรือประคบบริเวณที่มีอาการด้วยน้ำเย็นจัดประมาณครึ่งชั่วโมง แต่ถ้ายางเข้าตา ควรล้างตาด้วยน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง หยอดตาด้วยยาหยอดตาที่มีสเตียรอยด์ แล้วรีบนำส่งโรงพยาบาลให้เร็วที่สุด

การศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของต้นคริสมาสพบว่า สารกลุ่ม triterpenes ที่แยกได้จากส่วนใบมีความเป็นพิษต่อเซลล์มะเร็งเมื่อทำการศึกษาในหลอดทดลอง สารสกัดน้ำจากส่วนใบและดอกมีฤทธิ์ฆ่าแมลงวันผลไม้ได้ในระดับปานกลาง สาร anthocyanidin ที่อยู่ในใบประดับสีแดงมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระทั้งนี้การศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของต้นคริสมาสยังมีค่อนข้างน้อย และส่วนใหญ่มันก็ถูกใช้ในลักษณะของไม้ประดับเพื่อความสวยงามมากกว่า อย่างไรก็ตาม ต้นคริสมาสถูกจัดอยู่ในกลุ่มของพืชพิษ โดยเฉพาะส่วนของน้ำยางสีขาว ซึ่งคงต้องระมัดระวังกันสักหน่อย แต่ถ้าจะให้ดีก็อย่าไปสัมผัสมันจะดีกว่าค่ะ....

สุดท้ายนี้...อาจจะเร็วไปหน่อย แต่ทางสำนักงานข้อมูลสมุนไพรก็ขอสุขสันต์วันคริสต์มาสและสวัสดีปีใหม่ทุกท่านนะคะ ขอให้ทุกท่านมีความสุข สุขภาพแข็งแรงตลอดปีนี้และปีต่อๆ ไปเลยคะ

“Merry Christmas & Happy New Year”

